розроблені першочергово для того, щоб підкреслити різні ролі інформаційних систем. Але практично ці ролі інтегровані в складні або взаємозв'язані інформаційні системи, які забезпечують широку низку функцій. Тому стає зрозуміло, що в найближчому майбутньому ІС будуть використовуватись у всіх видах діяльності людини, про що свідчить їх розповсюдження і створення все більш новітніх систем, які мають інші сучасніші механізми. Тому саме через це сьогодні майже для кожного підприємства вже постає не питання використовувати чи не використовувати ІС для оптимізації своєї діяльності, а виникає дилема вибору тієї чи іншої ІС, яка стане оптимальним варіантом розв'язання проблем у їхньому конкретному випадку.

Список використаних джерел:

1. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Основи менеджменту інформаційних систем: Навч.посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2005. – 176 с.
2. Сергеев В.И., Григорьев М.Н., Уваров С.А. Логистика: информационные системы и технологии: Учебно-практическое пособие. – М.: Издательство «Альфапресс», 2008. – 608 с.
3. Стариков В.И. Информационные системы: Учебное пособие ОмГТУ. – 2006. – 64 с.
4. Титаренко Г.А. «Информационные технологии управления: Учебное пособие для ВУЗов» – М: ЮНИТИ – ДАНА, 2003 – 439 с.
5. Уткин В. Б. «Информационные системы и технологии в экономике: Учебник» – М: ЮНИТИ – ДАНА, 2003 – 335 с.

УДК 658:04

Т.В.Янчук,
Вінницький інститут економіки ТНЕУ,
м. Вінниця

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

В статті розглядаються сучасні інформаційні технології та їх соціально-економічний вплив на діяльність підприємства. Розглянуто інформаційні продукти, які можуть бути використані для вирішення завдань оцінки та підвищення розвитку підприємства.

В статье рассматриваются современные информационные технологии и их социально-экономическое влияние на деятельность предприятия. Рассмотрены информационные продукты, которые могут быть использованы для решения заданий оценки и повышения развития предприятия.

The article deals modern of information technologies and them socio-economic influence on activity of enterprise. Informative products which can be used for the decision of tasks of estimation and increase of enterprise development is described..

Ключові слова: сучасні інформаційні технології, інформатизація, інформаційно-аналітичні системи, інформаційні ресурси, програмний продукт, програмне забезпечення.

Світовий досвід свідчить, що розв'язання нагальних економічних і соціальних проблем неможливе без розвитку підприємницької сфери. Малий бізнес стає головним джерелом інновацій.

Сьогодні очевидно, що економіка країни диктує свої умови для розвитку

та роботи українських підприємств. Для українського бізнесу актуальними залишаються питання щодо впровадження в господарську практику інформаційних технологій і програмних систем для автоматизації основних видів діяльності підприємства, що приносить прибуток. Від правильної оцінки ситуації залежить майбутнє, прибутковість, стратегія розвитку, тому підприємству необхідні нові масиви даних.

Інформатизація економіки та інших сфер життя стала центральним соціально-економічним процесом у розвинених країнах. Соціальний ефект розвитку малого підприємництва полягає, насамперед, у самоорганізації найбільш активної частини населення з метою включення в процес суспільного відтворення, що частково знімає з держави безпосередні зобов'язання щодо працевлаштування, що суттєво впливає на зниження бідності та соціальної напруженості в суспільстві. Необхідною умовою стає не лише отримання нової інформація, але й вміле застосування сучасних інформаційних технологій. Оскільки пошук раціональних рішень у будь-якій сфері діяльності вимагає обробки великих обсягів інформації, що часом неможливе без залучення технічних засобів, у сучасних ринкових умовах очевидним стає значення інформаційного забезпечення діяльності підприємства як одного з його головних ресурсів.

У сучасній вітчизняній і зарубіжній літературі недостатньо приділено уваги висвітленню теоретичних і методологічних проблем, пов’язаних з впливом сучасних інформаційних технологій на соціально-економічну діяльність підприємства в малому бізнесі. Теоретичні розробки цієї проблеми містяться у працях зарубіжних авторів: М.Уорнера, А.Єрлих, К.Болин та інші. Вплив сучасних інформаційних технологій на процеси управління підприємства присвячені дослідження і вітчизняних науковців, таких як А.Береза, А.Кухар, Р.Ситник, І.Ярова та інших. У даних працях проаналізовані сучасні інформаційні технології, запропоновані теоретичні основи та інструменти оцінки розвитку підприємства, здійснено порівняльний аналіз різних інформаційних систем. Слід зазначити, що на сьогоднішній день, впровадження інформаційних технологій та їх вплив на соціально-економічну діяльність підприємств залишається відкритим питанням, усе це й обумовлює актуальність подальших наукових досліджень.

Кожне підприємство має аналізувати та оцінювати різні фактори щодо рішення правильного вибору та ефективного впровадження інформаційних технологій в свою діяльність. Нині процес інформатизації бізнесу зростає, але не досяг відповідного рівня. Тому потрібно детальніше розглянути сучасні інформаційні технології та їх вплив на соціально-економічну діяльність підприємства. Мета статті – зосередити увагу на важливість впровадження інформаційних технологій та їх соціально-економічний вплив на діяльність підприємства малого бізнесу.

Важливим фактором життя суспільства і засобами підвищення

ефективності керування всіма сферами суспільної діяльності, які дозволяють створювати, зберігати, переробляти і забезпечувати ефективні способи подання інформації споживачеві, стали сучасні інформаційні технології. Ефективне впровадження інформаційних технологій стає одним з важливих факторів успішного економічного і соціального розвитку та конкурентоспроможності підприємства.

Характеризуючи інформаційні технології, потрібно спочатку дати їм визначення. Відповідно до визначення, прийнятого ЮНЕСКО, інформаційна технологія (ІТ) - це комплекс взаємозалежних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих опрацюванням і збереженням інформації; обчислювальну техніку і методи організації її взаємодії з людьми і виробничим устаткуванням, а також пов'язані з усім цим соціальні, економічні і культурні проблеми.

Досвід впровадження та використання інформаційних технологій дає змогу говорити про великі потенційні можливості цієї сфери при розв’язанні проблем суспільства. Розглядаючи реальний стан з впровадження інформаційних систем і технологій в Україні, слід зазначити, процеси використання інформаційних технологій істотно відстають від зарубіжних, зокрема це відноситься до малого підприємництва. Відкриваючи нові можливості, інформатизація потребує до себе уважного і дбайливого ставлення.

На практиці досить часто зустрічаються ситуації, коли не спостерігається значного прогресу у продуктивності праці, незважаючи на великі капіталовкладення в інформаційні та комунікаційні технології. Такі негативні результати пояснюються такими причинами: надмірна увага технічному аспекту; недостатнє розуміння процесів, які потребують інформаційного технологічного забезпечення; небажання розуміти проблему ефективності впровадження нової техніки; відмова від систематичного вивчення існуючих організаційних структур.

Сучасні ІТ, інформаційно-аналітичні системи, інформаційні ресурси підприємства повинні розглядатися як ефективні засоби соціально-економічного розвитку, створення ефективної підприємницької діяльності, удосконалення системи керування. Інформація, нові ІТ і інформаційно-аналітичні системи різноманітного рівня та призначення виступають як найважливіші фактори, що визначають у сучасному світі рівень і якість діяльності всіх відділів управління підприємства.

Щоб якісно виконувати своє призначення, ІТ повинні мати єдині уніфіковані форми вхідних та вихідних документів, баз і банків даних, які б забезпечували їхнє безпосереднє використання у підрозділах підприємства без проміжного додаткового ручного чи машинного опрацювання, та визначені споживчі якості: функціональну повноту, функціональну на-

дійність, швидкодійність, економічну ефективність.

Наведемо інформаційні програмні продукти, які підприємства малого бізнесу можуть застосовувати для інформатизації свого бізнесу та тим самим ефективно впливати на свою економічну діяльність.

У березні 2005 року була випущена бета-версія локалізованого пакета Ru.OpenOffice.org 2.0 для платформ MS Windows, GNU/Linux на базі milestone-79. Нова версія OpenOffice.org має революційні відмінності від попередніх релізів цього продукту, спрямовані на підвищення комфорту користувача. 13 жовтня 2008 року випущена нова покращена версія OpenOffice.org 3.0. Вона поширюється на основі ліцензії GPL (програмні бібліотеки, компоненти поширюються на основі ліцензії Lesser GPL), що передбачає вільне користування ним з певними обмеженнями, та SISSL, яка дозволяє компанії SUN використовувати OpenOffice як основу для комерційного офісного пакета StarOffice [7, с.45].

1С «MIRACLE V» - це інтегрована інформаційна система управління бізнесом, заснована на найновітніших технологіях та сучасних методах. Головна увага фокусувалася на бізнес-процесах. Маючи у своєму розпорядженні інформаційну систему, підприємство отримує інструментарій, який дозволяє йому постійно вдосконалювати процеси, що відбуваються всередині нього, та оптимізувати їх з метою якнайкращого використання можливостей середовища, яке постійно змінюється. Дана система була розроблена саме для задоволення таких вимог [5].

В 2008 році було розроблено нову систему «1С:Предприятие 8.1» - дана система покликана автоматизувати і оптимізувати ключові бізнес-процеси і забезпечити функціонування в реальному часі порядку 280 активних користувачів IT-сервісів в її філіях (представництвах) [2, с.24].

Продовжуючи характеризувати сучасні інформаційні технології, потрібно зазначити про нову систему Bacula в програмному забезпеченні, яка була презентована на початку 2009 року. Bacula – пакет програм архітектури "клієнт-сервер" з відкритим початковим кодом, призначений для створення резервних копій даних, що знаходяться на комп'ютерах з різними операційними системами; для відновлення і перевірки збережених даних. Цей пакет має модульну архітектуру, легко масштабується, та може бути використаний як для невеликої локальної мережі з кількох комп'ютерів, так і для мережі підприємства, що складається з кількох сотень комп'ютерів. Після правильного встановлення та налаштування ці програми функціонують автономно і зазвичай не потребують втручання в свою роботу. Основу Bacula складають 5 основних програм: директор (Bacula Director), призначений для зберігання і запуску завдань резервного копіювання або відновлення та ведення журналу всіх операцій; зберігач (Bacula Storage Daemon), призначений для запису даних на фізичні носії: жорсткий диск, магнітну стрічку, оптичний диск тощо; клієнт (Bacula File Daemon) - частина,

яка встановлюється на комп'ютері, що містить дані для архівації; консоль керування – призначена для контролю та керування операціями; монітор - призначений для спостереження за станом Директора, Зберігача та Клієнтів; каталог — реляційна база даних, в якій Bacula зберігає інформації про кожний архівований файл, що дає змогу швидко та ефективно відновлювати інформацію з архівів. На сьогодні Bacula підтримує бази даних MySQL, PostgreSQL та SQLite [3].

Також підприємства малого бізнесу можуть впроваджувати EAI. Це технологія, за допомогою якої організація досягає централізації і оптимізації інтеґрації корпоративних застосувань, використовуючи ті або інші форми технології оперативної доставки інформації, яка керується зовнішніми подіями. Або ETL – це технологія, яка перетворить дані з операційного середовища, що включає гетерогенні технології, в інтеґровані дані, що узгоджуються між собою, придатні для використання в процесі підтримки прийняття рішень; орієнтована на бази даних, наприклад, сховище або операційне сховище даних. Необхідність інтеграції даних виникає через неоднорідність програмного середовища, розподілений характер організації, підвищені вимоги до безпеки даних, потребу в ефективному зберіганні й опрацюванні дуже великих обсягів інформації [5].

Сьогодні на ринку представлено досить багато програмного забезпечення. Необхідно зазначити, що в Україні недостатньо розвинений ринок програмного забезпечення. Офіційно купуються окремі програмні продукти у поодиноких випадках. В основному тиражування і продаж виконуються нелегально. Це призводить до відсутності стабільності в цінах і надійності у використанні програмних продуктів. Тому перш ніж впроваджувати сучасні інформаційні технології, підприємству необхідно чітко сформулювати для себе вимоги до бажаної автоматизованої інформаційної системи. Для цього спочатку необхідно побудувати модель бізнес-процесів, що включає опис: фінансового обліку; матеріального обліку; виробничого обліку; документообігу. Виходячи з цих даних стане зрозумілим, якими саме функціями повинна володіти програма автоматизації для конкретного підприємства. Але потрібно також враховувати, що в сучасних ринкових умовах зовнішнє середовище нестабільне та швидко змінюється, і у підприємства бізнес-процеси будуть змінюватися, тому впроваджені ІТ мають легко перенастроюватися.

На сьогодні знайти програму, в якій закладено 80% необхідних підприємству функцій, можна досить легко. Оскільки майже всі програми передбачають настройку під особливості конкретної організації, їх вимоги та впровадження функцій, яких не вистачає, цілком можливі. Тому можна швидко і з невеликими витратами створити досконалу інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру, використовуючи практичний досвід західних країн. Потрібно розробляти і застосовувати новітні

ресурсозберігаючі інформаційні технології і ПЗ з послідовною модернізацією існуючих мереж зв'язку з високою пропускною спроможністю і якістю обслуговування.

Поширене використання ІТ і систем стає запорукою вдалого управління підприємством. Але слід не забувати про надходження нових видів програмних забезпечень та їх допоміжних функцій, що сприятиме удосконаленню управління об'єктом у цілому і його структурними ланками.

Нині успіх підприємства значною мірою залежить від його здатності швидко реагувати на зміни. Звідси випливає, що бізнес-процеси також необхідно адаптувати до нових умов. Перепроектування організації та процесів вимагає наявності інформаційних інструментів для підтримки виконання відповідних завдань.

Якщо реалізувати всі напрямки інформатизації органів управління підприємства, то можна забезпечити: впровадження на єдиній методичній основі інформаційних систем, які містять у собі автоматизовані робочі місця, бази й банки даних; впровадження в практику роботи сучасних засобів і методів збору, обробки, нагромадження, зберігання, використання і обміну інформацією, необхідною для прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях управління; впровадження автоматизованих систем і новітніх інформаційних засобів і технологій, які дозволять підвищити ефективність роботи підприємства; стимуляцію ринків інформаційних продуктів і послуг, інформатизацію сфери матеріального виробництва, умов для підвищення продуктивності роботи й ефективності капітальних вкладень у сферу інформаційних технологій; підвищення ефективності використання природних і соціально-економічних ресурсів.

Використовуючи сучасні технології, підприємства малого бізнесу отримують можливість узгодити обсяг виробництва з попитом у режимі реального часу, виявляють нові канали продажів і розміщення, оптимізувати організаційну структуру, визначати структуру виробництва згідно з законами, покращити якість обслуговування і цим підвищити ефективність своєї діяльності.

Список використаних джерел:

1. Кухар А. Карл Болин: «Компании всегда будут нуждаться в средствах повышения эффективности работы» // Компьютерное обозрение. – 2009. – №18. – С. 38-40.
2. Кухар А. Решения для ТНК // Компьютерное обозрение. – 2009. – №19. – С. 24.
3. Програмне забезпечення. Консоль керування Bacula // Інформаційні технології. Аналітичні матеріали. – 04.08.2009.
4. Ситник Р. Ф. Розвиток та застосування інформаційних систем в бізнесі. – К.: Товариство «Знання» Україна, 2006. – 19 с.
5. Технології інтеґрації даних // Інформаційні технології. Аналітичні матеріали. – 27.12.2007.
6. Єрлих А. А. Технічний аналіз товарних та фінансових ринків. – М.: ІНФРА-М, 2006. – 193 с.
7. Freeware – система //CHIP. – березень 2009, – С. 44-48